

Laat kinderrechten nooit meer in Lockdown gaan

Presentatie jaarverslag 2019-2020

Commissie voor Onderwijs

Caroline Vrijens
Kinderrechtencommissaris

7 januari 2021

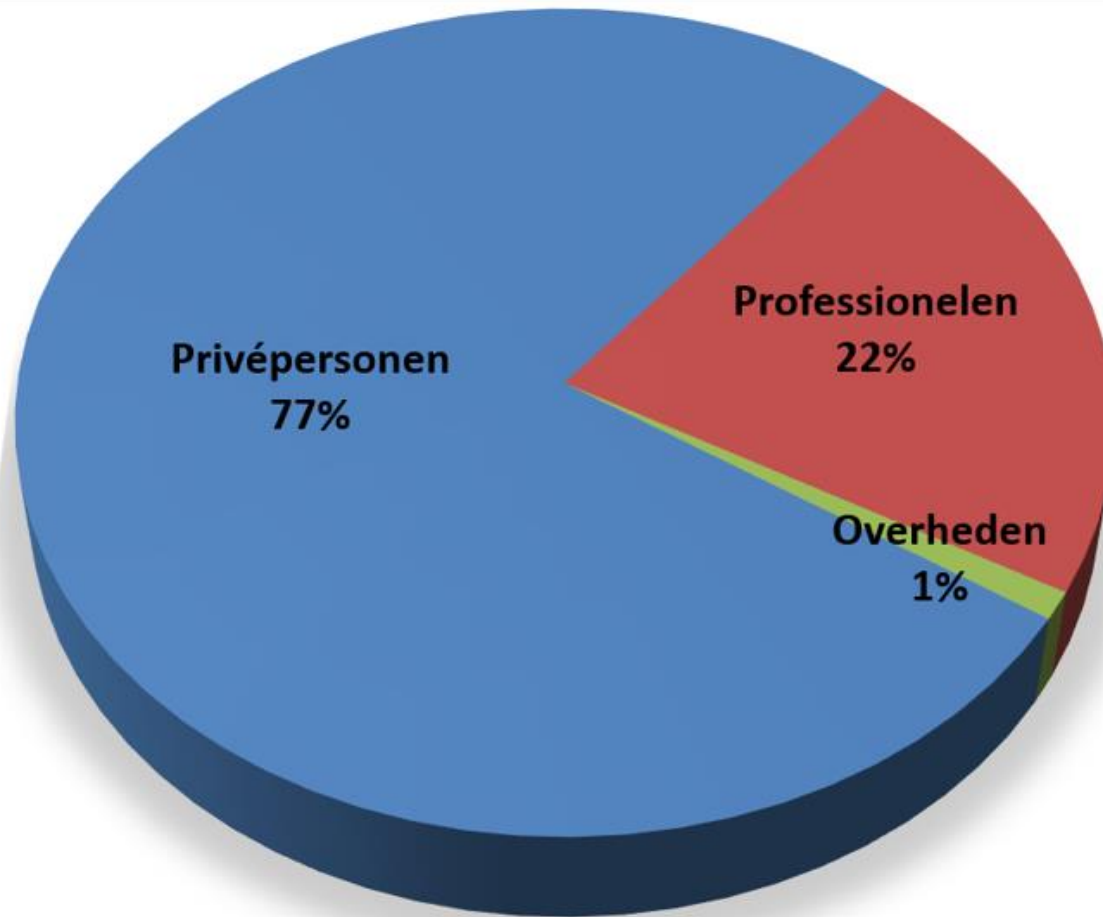
Aantal meldingen

1128

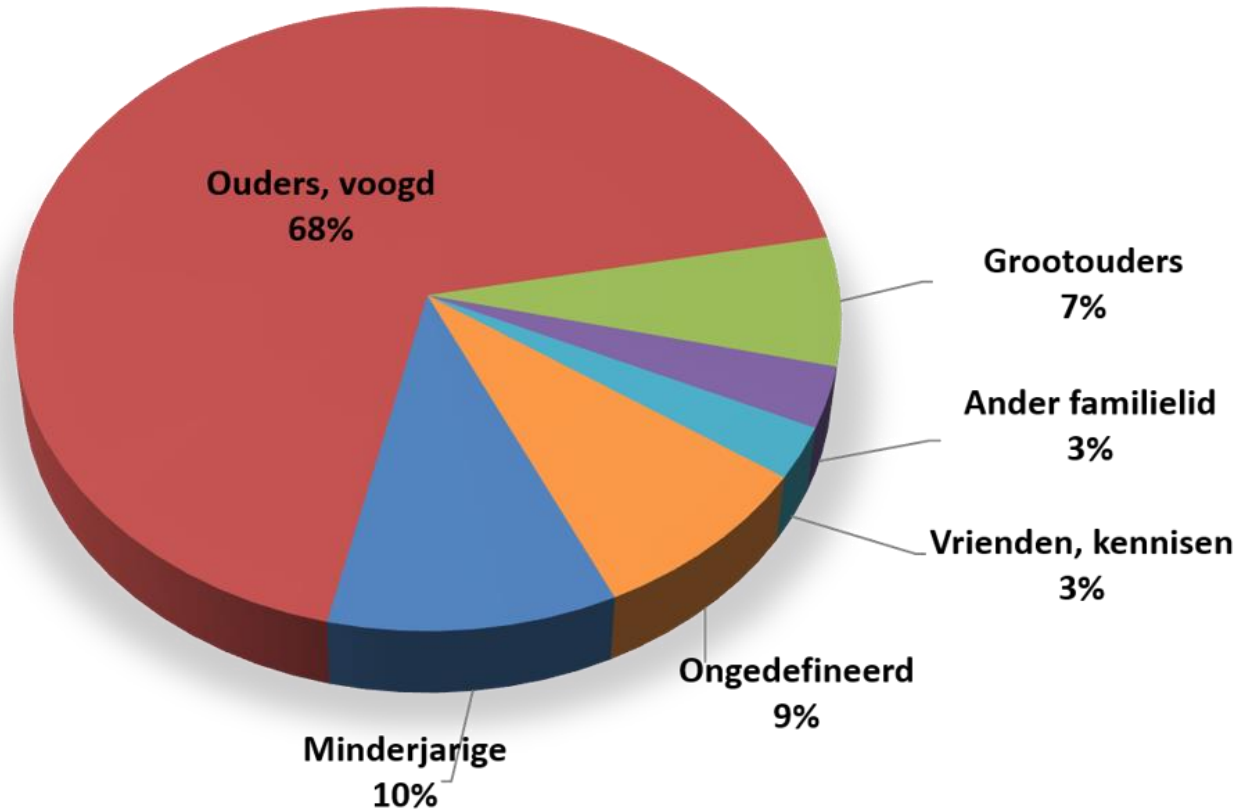
Van signaal naar advies

- Klachtenlijn informeert mensen, adviseert, verwijst mensen warm door
- Vanuit onze Klachtenlijn maken wij de brug naar het beleid
- Tandems van klachtenbehandelaars en beleidsadviseurs voor de verschillende thema's

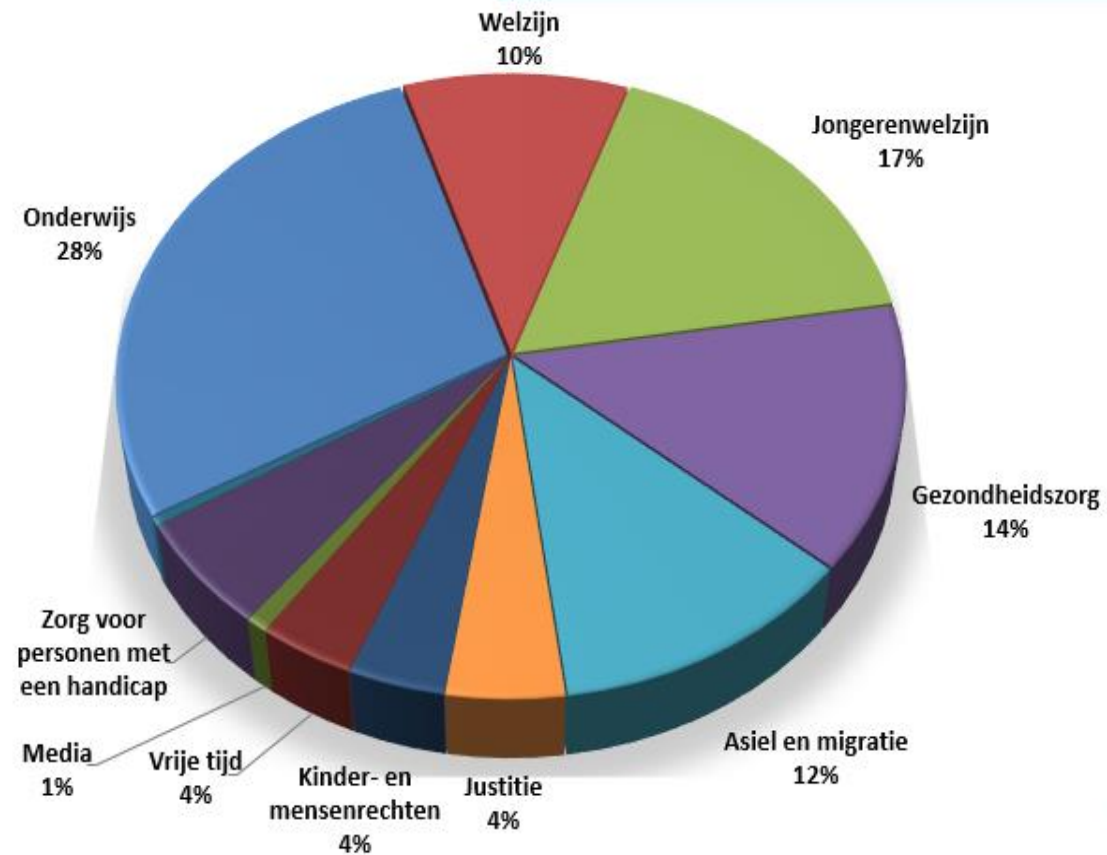
Wie contacteerde ons?

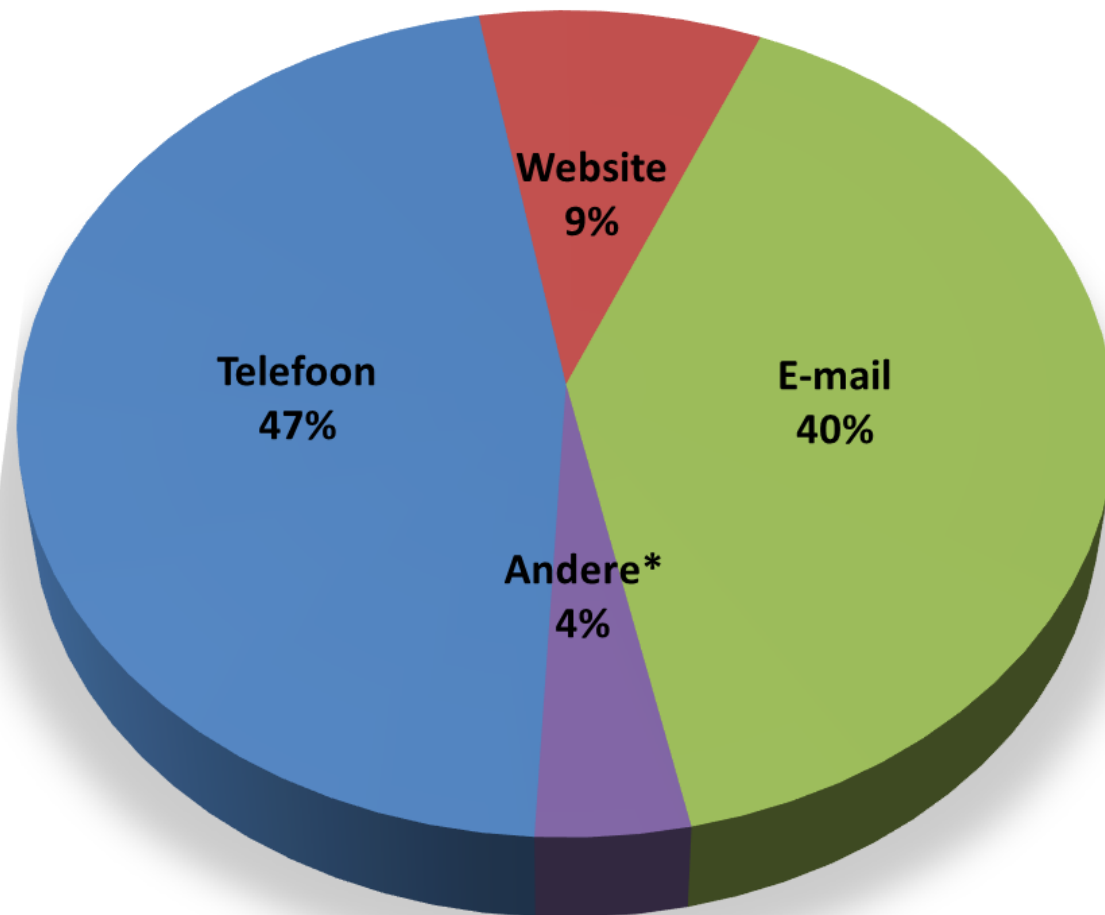
Privépersonen

Professionals

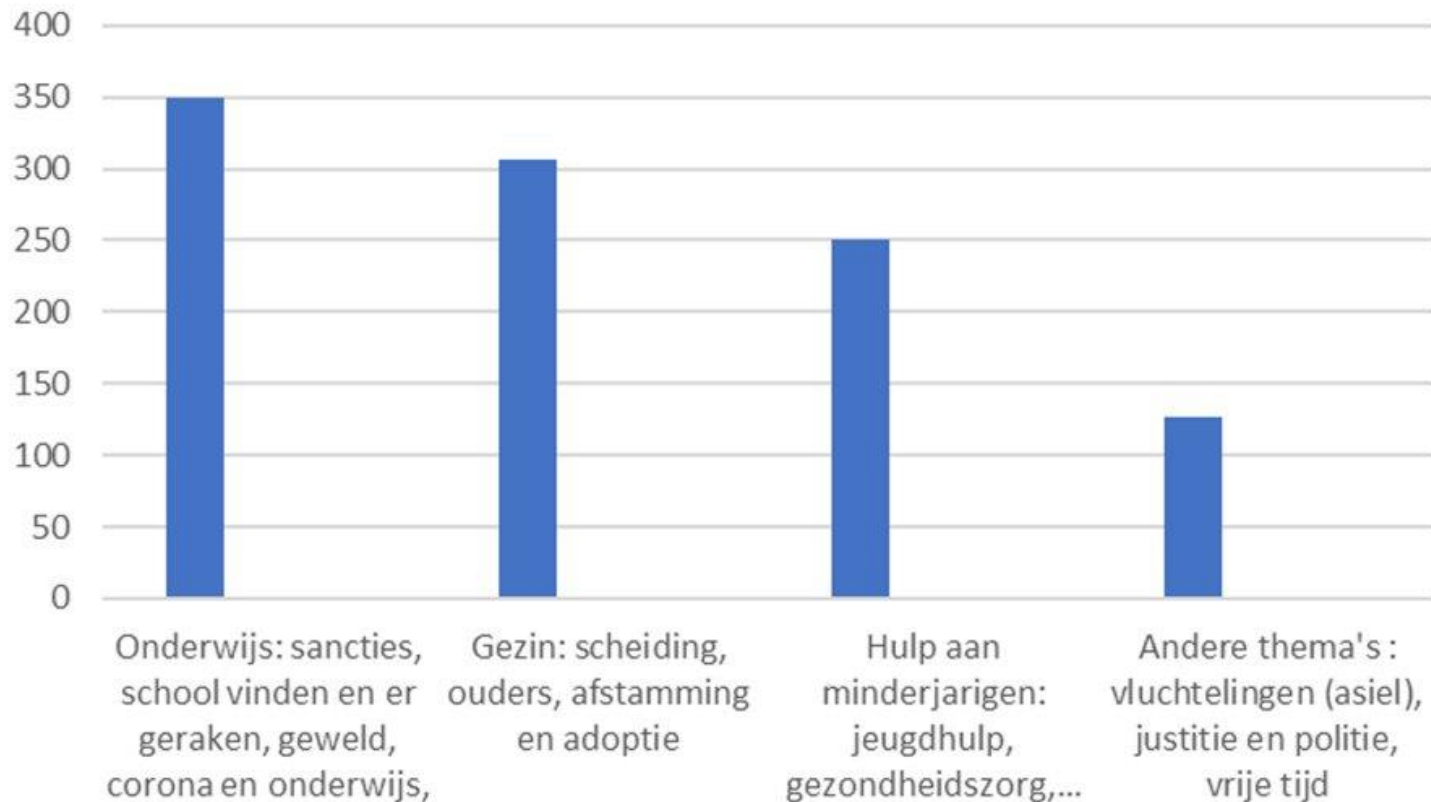

Hoe wordt gemeld?

■ *brief, bezoek, Vlaamse Ombudsdienst, ...

Waarover gaan de meldingen?

Corona

- Eerste twee weken na de lockdown in maart viel het stil maar begin april heel wat meldingen rond corona en het recht op onderwijs, recht op contact en spel, recht op hulp, ...
- grootouders, ouders, leerkrachten, leerlingenbegeleiders, CLB medewerkers,, kinderartsen, psychologen, middenveldorganisaties, ...
- De richtlijnen zelf hielden niet genoeg rekening met kinderen en jongeren en met hun rechten
- Ook de gewone meldingen kwamen opnieuw binnen vanaf mei

Onderwijs 350 meldingen

- Corona en onderwijs breed 51
- Sancties 75
- School vinden en er geraken 56
- Geweld (pesten tussen leerlingen en bejegening door leerkrachten) 54
- Betwiste schoolresultaten 32
- Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften 28
- Leerlingenbegeleiding 12

-
-
- Schoolkosten 10
 - Schoolreglement en informele regels 10
 - Andere onderwijs 8
 - Recht op informatie 4
 - Huiswerk 4
 - Nieuwe media en technologie 3
 - Voor- en naschoolse opvang 3

Corona zet het recht op onderwijs onder druk

Onderwijs

Leerlingen
verdwijnen van de
radar

Signalen die ons bereiken en onze reactie

- Van ouders over de sluiting scholen en gebrek aan sociaal contact en druk op gezinnen
- Van professionals over niet bereiken leerlingen, bezorgdheid over leerachterstand, over mentale welzijn van leerlingen, over sluiting en heropening en het welzijn van kinderen, over mondkmaskerplicht op school
- Klachten behandelen en mee oplossingen zoeken
- Adviezen aan parlement, ministers en overheden om het kinderrechtenperspectief voorop te stellen
- Deelname aan de Taskforce Kwetsbare Gezinnen en medewerking aan de aanbevelingen voor onderwijs

Wat deden wij?

- Meteen bij het sluiten van de scholen vroegen we kabinet om kwetsbare groepen uitdrukkelijk te vermelden als doelgroep van de opvang op school
- We vroegen voluit de kaart te trekken van gelijke onderwijskansen:
 - samenwerking tussen scholen, brugfiguren en organisaties dichtbij kwetsbare gezinnen
 - OKAN-klassen zelfde prioriteit geven als voor andere scharnierjaren
 - In deze uitzonderlijke omstandigheden definitieve uitsluitingen van leerlingen pas te laten ingaan op 31 augustus 2020

Wat deden wij?

- We vroegen aandacht voor de mentale veiligheid van de leerlingen die bang zijn voor een mogelijke besmetting van zichzelf en hun familie
- Grote coronabevraging in mei van het Kinderrechtencommissariaat samen met het Kenniscentrum Kinderrechten en de Kinderrechtencoalitie
 - 44.000 kinderen en jongeren namen deel!
- Bijdrage aanbevelingen voor relance onderwijs na de zomer met onze vragen rond onderwijs

Coronacrisis trof iedereen... maar vooral kwetsbare kinderen en jongeren

- Meer last van stress, verveling en eenzaamheid en misten het meest vrienden en familie, vrije tijd
- Meer ruzie en geweld thuis
- Liever naar school!
- Niemand om te spelen (1 op 5) en bijna niet buiten
- Heel wat kinderen en jongeren mochten niet meepraten over de regels

Gevolgen waren zwaarder voor kinderen en jongeren in een financieel moeilijke situatie, die niet thuis opgroeien of die geen eigen plek hebben.

Afstandsleren en kwetsbare gezinnen

- Sommige gezinnen wonen klein, lessen en huiswerk maken zijn dan moeilijk en sommige gezinnen misten niet alleen het materiaal maar ook de kennis
- Aya die thuis een plek zocht om de les te kunnen volgen en een moeder die ons contacteerde omdat ze enkel een sterk verouderde pc had
- Overheid en de scholen zorgden voor oplossingen: bruikleen, inzameling laptops, bundels naar de gezinnen brengen, ... maar we zijn er nog niet
- Wat deden deze gezinnen voor corona?

Bevraging #jongerenovercorona: meer stress voor school

- 1 op de 2 heeft meer stress bij schoolwerk
- voor 1 op de 4 thuis te druk om schoolwerk te doen
- 1 op 2 kinderen begrijpt het huiswerk niet altijd en 1 op de 4 jongeren kan niet altijd volgen met schoolwerk

→ Gevolgen zwaarder voor kinderen die aangaven dat het financieel moeilijker was sinds corona

Kinderen met een beperking en specifieke noden

- Voor heel wat van die kinderen en jongeren was afstandsonderwijs niet haalbaar, viel ondersteuning weg, viel de structuur weg die ze zo nodig hebben, waren gezinnen overbelast
- Bij heropstart scholen buitengewoon onderwijs vaker niet open of moeilijker voor deze kinderen in die vreemde context
- Signaal in april van directies en medewerkers van de ondersteuningsnetwerken
- Verhaal van Maarten dat bleef hangen en meisje met ASS
- Leerlingenvervoer groot probleem in september: Trajecten werden nog veel langer, tot 5u/dag

Actuele stand van zaken

- Nu begin 2021 **opnieuw zeer strenge richtlijnen** die gezinnen isoleren en sociale contacten beperken
- Gelukkig blijven de scholen open en trok men lessen uit de eerste lockdown maar blijven bezorgd en waakzaam de komende maanden want corona weegt mentaal zwaar op de jeugd
- Voor onderwijs is het grootste gevolg de vergroting van de ongelijkheid
- **Onze aanbevelingen voor het relanceplan onderwijs:** goede screening en opvolging van de leerlingen, afstandsleren verder verbeteren, mogelijk maken voor iedereen en evalueren hoe men dit heeft aangepakt

Conclusie

- Enorme belang van de school op meerdere vlakken voor onze jeugd en ongelooflijke inzet en betrokkenheid van leerkrachten en CLB-medewerkers
- **Scholen ten allen tijde voor zoveel mogelijk kinderen en jongeren openhouden**
- **Aandacht op school voor de nood aan begeleiding van leerlingen met een achterstand**
- **Evalueren en lessen post-corona: digitaal onderwijs kan oplossingen aanbieden voor hoogbegaafde kinderen en jongeren**
- Aandacht voor het mentale welzijn van kinderen en jongeren en rekening houden met de uitzonderlijke omstandigheden

Meldingen naast corona

Toegang tot onderwijs vrijwaren

- Voldoende schoolcapaciteit blijft zorg, ook voor het buitengewoon onderwijs
- Vooral in de steden staat de vrije schoolkeuze onder druk. Case van jongen van 10 jaar.

→ Nieuwe regelgeving rond het inschrijvingsrecht: we geven graag mee advies
- Voor het BuO vragen we:
 - ook daar een aanmeldsysteem met het oog op gelijke kansen voor kinderen op een school naar keuze
 - bij voorkeur in een setting met gewoon onderwijs: dichterbij en meer inclusief!

Inclusie in klas en op school

- Ook voor de Klachtenlijn zijn meldingen over inclusie een uitdaging. Soms vertroebelde relaties en vaak langdurige tussenkomsten.
- Ouders en leerlingen stuiten op drempels, maar ook scholen
- Nood aan extern aanspreekpunt en onafhankelijke bemiddelaar tussen ouders en school
- Case van Laure
- Belang van het CLB
- Belang van complementaire wegen naar inclusie:
 - integratie van buitengewoon onderwijs in campus gewoon onderwijs

Klachten leren ons wat belangrijk is voor kwaliteitsvolle inclusie

- Leerling centraal, wat telt is wat de leerling kan!
- Iedereen denkt mee na op gelijke voet
- Duidelijkheid over de afspraken en het plan, regelmatig overleg, evaluatie en bijsturing
- Draagkracht school, leerlingen en gezin moet bekeken worden en men zoekt naar inspiratie binnen en buiten de school
- Inclusiebeleid moet een gedragen, geïntegreerd en gedeeld beleid zijn

→ We geven graag mee advies over het begeleidings-decreet/
leersteundecreet dat in opmaak is

Kwaliteitsdecreet en vervroeging Leerplicht

- Ontwikkeling centrale toetsen in kader van gepland **kwaliteitsdecreet**:

Mogelijkheden om de leerwinst te meten en verder in te zetten op onderwijskwaliteit, maar aantal voorwaarden.

- Wat de **vervroeging van de leerplicht** naar 5 jaar betreft is het verwarrend dat het aantal dagen verplichte aanwezigheid (290 halve dagen voor vijfjarigen) anders ingevuld wordt:

Voor het meetellen als regelmatige leerling, voor overgang naar 1e leerjaar en voor de schooltoelage. Een uniforme invulling lijkt aanbevolen.

Welzijn van leerlingen

- Proefprojecten **leerlingenvervoer**
 - Verkorten van reistijd, maar ook:
 - Bevorderen zelfredzaamheid
 - Aandacht voor statuut chauffeurs en begeleiders
 - Meenemen van de kwestie van de opvang (voor- en naschool en inclusieve buitenschoolse opvang)
 - Nadenken over de inplanting van scholen
- Zorg voor meer samenwerking en betere afstemming **onderwijs - welzijn**
- Klaar mandaat en **positie CLB** uit
- Aandacht voor realiseren van randvoorwaarden - Richt **Kenniscentrum Pesten** op

Wat kan het Kinderrechtencommissariaat voor u doen?

- **Vraag advies:** benut de expertise van het Kinderrechtencommissariaat in kindspecifieke beleidsdomeinen.
- **Vraag toelichting:** het Kinderrechtencommissariaat verduidelijkt graag zijn adviezen tijdens een individueel gesprek of een hoorzitting in een commissie van het Vlaams Parlement.
- **Grijp in** door uw parlementair werk als Vlaamse volksvertegenwoordiger en voorkom zo dat problemen voor kinderen zich blijven voordoen.

Meer weten?

- www.kinderrechtencommissariaat.be

- Klachtenlijn van het Kinderrechtencommissariaat

- www.kinderrechten.be
- 0800 – 20 808

➤ Volledige jaarverslag 2019-2020:

<https://www.kinderrechtencommissariaat.be/actueel/laat-kinderrechten-nooit-meer-lockdown-gaan>